

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

Izabela Dmytrów

**Wybrane czynniki technologiczne
jako determinanty jakości sensorycznej
i stabilności przechowalniczej
serów twarogowych kwasowych**

Szczecin 2012

Spis treści

Wstęp	7
1. Zagadnienia w świetle literatury	11
2. Cel i zakres pracy	29
3. Materiał i metody badań	31
3.1. Materiał	31
3.1.1. Wpływ sezonowych zmian w składzie mleka na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	31
3.1.2. Wpływ kraju pochodzenia krów na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	32
3.1.3. Wpływ kultury starterowej na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	33
3.1.4. Wpływ szczepów probiotycznych na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	36
3.1.5. Wpływ dodatku mikrobiologicznej transglutaminazy (mTGazy) na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	37
3.1.6. Wpływ folii opakowaniowej na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	40
3.2. Metody badań	44
3.2.1. Analiza fizykochemiczna	44
3.2.2. Analiza mikrobiologiczna	45
3.2.3. Ocena sensoryczna	46
3.2.4. Metody statystyczne	47
4. Wyniki badań	49
4.1. Wpływ sezonowych zmian w składzie mleka na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	49
4.1.1. Zawartość wody	49
4.1.2. Zawartość tłuszczu	50
4.1.3. Kwasowość miareczkowa	51
4.1.4. Kwasowość czynna (pH)	52
4.1.5. Twardość	53
4.1.6. Synereza serwatki	55
4.1.7. Ocena sensoryczna	56
4.2. Wpływ kraju pochodzenia krów na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	58
4.2.1. Zawartość wody	58
4.2.2. Zawartość tłuszczu	60

4.2.3. Kwasowość miareczkowa	61
4.2.4. Kwasowość czynna (pH)	62
4.2.5. Twardość	62
4.2.6. Synereza serwatki	63
4.2.7. Ocena sensoryczna	64
4.3. Wpływ kultury starterowej na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	64
4.3.1. Zawartość wody	64
4.3.2. Zawartość tłuszczu	65
4.3.3. Kwasowość miareczkowa	66
4.3.4. Kwasowość czynna (pH)	67
4.3.5. Twardość	68
4.3.6. Synereza serwatki	69
4.3.7. Ocena sensoryczna	70
4.4. Wpływ kultur probiotycznych na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	71
4.4.1. Zawartość wody	71
4.4.2. Zawartość tłuszczu	73
4.4.3. Kwasowość miareczkowa	73
4.4.4. Kwasowość czynna (pH)	74
4.4.5. Twardość	75
4.4.6. Synereza serwatki	77
4.4.7. Ocena mikrobiologiczna zakwasów, mleka przerobowego oraz twarogów	77
4.4.8. Ocena sensoryczna	80
4.5. Wpływ dodatku mikrobiologicznej transglutaminazy na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	80
4.5.1. Zawartość wody	80
4.5.2. Zawartość tłuszczu	82
4.5.3. Kwasowość miareczkowa	83
4.5.4. Kwasowość czynna (pH)	84
4.5.5. Twardość	85
4.5.6. Synereza serwatki	85
4.5.7. Ocena sensoryczna	86
4.6. Wpływ folii opakowaniowej na jakość sensoryczną i właściwości fizykochemiczne kwasowych serów twarogowych	87
4.6.1. Zawartość wody	87
4.6.2. Zawartość tłuszczu	88
4.6.3. Kwasowość miareczkowa	89
4.6.4. Kwasowość czynna (pH)	89
4.6.5. Twardość	90
4.6.6. Synereza serwatki	91
4.6.7. Ocena sensoryczna	92

---

5. Dyskusja	93
6. Wnioski	109
Piśmiennictwo	111
Summary	127
Zusammenfassung	129

Selected technological factors as determinants of sensory quality and storage stability of acid curd cheeses

Summary

The effects of some technological factors such as season, country of origin of cows (the Netherlands and Sweden), type of starter cultures, use of probiotic strains (*Lactobacillus acidophilus* LA 5 and *Bifidobacterium bifidum* BB 12), addition of microbial transglutaminase to the processing milk and type of packaging film, on sensory characteristics and some physicochemical indicators of acid-curd cheeses (tvarogs) during cool storage were examined. All the examined cheeses underwent sensory evaluation and were analysed for moisture content, lipid content, titratable acidity, pH and the amount of whey drainage. Additionally, the cheeses were tested rheologically, which depended on hardness evaluation using the double compression test (TPA). In the experiment on the effect of probiotic strains on the quality of tvarogs the applied leavenings and obtained cheeses were tested microbiologically. The total number of lactic acid bacteria and the number of live cells of probiotic bacteria were determined. The analysis of tvarogs was conducted directly after their production and packaging, as well as after 3, 7, 14 and 21 days of storage at the temperature of $5\pm 1^{\circ}\text{C}$. The examined factors (time of year, country of origin of cows, starter and probiotic strains, microbial transglutaminase and packaging material) were found to affect sensory characteristics and almost all the examined physicochemical indicators of acid-curd cheeses during 21 days of cool storage. It was found that evaluated factors (season, the country of origin of the cows, starter cultures and probiotics, microbial transglutaminase and packing material) in different ways affect the sensory quality and the storage stability of tvarogs. All analysed samples were characterized by good sensory quality, normative acidity and water and fat contents. In addition, a statistically significant increase in the hardness of nearly all the acid-curd cheese during storage. Tvarog made from goat's milk had less fat content, higher water content and lower hardness. The highest sensory quality was characterized by acid-curd cheese produced in the autumn and winter, and using starter cultures CHN-19, and FLDAN Choozit^{TM}. For the storage stability of the curd in the most affected in succession: microbial transglutaminase, season, type of starter culture and probiotic strains. Lesser role played by the country of origin of the cows and packing material.